

KÉPES LEVELEZŐLAP

A KÉPESLEVELEZŐLAP-GYŰJTŐK EGYESÜLETÉNEK KIADVÁNYA

2018. III. negyedév

XXXI. évfolyam 3. szám

Van-e jövője a képeslapnak?

Az egyesület facebook-csoportjában a kérdésre számos „megfejtés” érkezett, noha itt nincs jó és rossz válasz; azokat csak az idő fogja perdöntően elbírálni.

A pontos és teljes kérdés Horváth Zoltántól a következőképp hangzott: „Szerintetek a képeslapnak van jövője? Ha igen, milyen témák, motívumok vagy más egyéb tartja meg a következő évtizedekben?”

Érvként előkerült a reklámérték, a retró és megszokás iránti nosztalgia, ill. a régiségként való bánásmód mint a megmaradás záloga, ha csak ideig-óráig is. Szimpatikus megfogalmazás (mondhatnám, hogy sokan szeretnék hinni benne, hogy így is lesz), amely szerint hiába digitalizálódik a világunk, s vele a tömegkommunikáció, a költséges kézbesítésű, lényegesen elegánsabb üzenetküldésre később is lesz kereslet. Más pont az irreálisnak tűnő költségekben látja a képeslap kikopásának a legfőbb okát, mivel pont a „tömeg” nem teheti meg, hogy így kommunikáljon.

A fiatalság, pillanatnak élés örök felvetés ilyen és ehhez hasonló kontextusban is, azonban, hogy időben ne kelljen messzire menni, a teljes

huszadik századot átívelő sajtó számos helyi kiadványa is tele van olyan, az aktuális, „mai ifjúságot” érintő cikkel és kijelentéssel, ahol a slendriánságuk, a „valódi” értékektől való elfordulás és ehhez hasonló jelzők kerülnek döntően elő velük kapcsolatban. Erre a történelem gyakorta rácsófol (vagy sosem volt másképp). A tény ettől még tény marad: a világ gyorsul, változik, s vele az általános értékítélet is. S hogy egyáltalán a gyűjtés meddig marad érték? Reméljük, hogy mi még nem tudjuk meg.

A konkrétabb példa pont Horváth Zoltáné: a budapesti lapkiadás a vidékivel ellentétben – az esetleges kivételektől eltekintve – meglehetősen pezsgő. Több százféle képeslap a legkülönbözőbb helyeken, amelyekbe még az ingyenesek is beleértendőek. S mi lehet a legfőbb oka ennek a különbségnek? Véleménye szerint az egyes kiadásokra a legfőbb befolyással a turizmus és a helyi ambíciók bírnak.

Zoltán az idei országos találkozón (ld. Rendezvények) előadást is fog tartani mindarról, amit ezzel a témával kapcsolatban gondol, ill. ami szerint másokban is gondolatébresztőként szolgálhat – hiszen közvetlenül vagy közvetve, de mindegyikünket érint, hogy szeretett hobbink, a képeslapgyűjtés antikvár papirosok gyűjtögetése lesz-e, vagy egy használati tárgy rendszerezése.

Kérjük a kedves gyűjtőtársakat, hogy amennyiben a régi világ hangulatából kilépve a képeslapok lehetséges jövőjéről is írnának, összefoglalva mindazt, amit a napjaink kiadásairól gondolnak vagy ismernek, küldjék el a hírlevél végén található email-címre, hogy megoszthassuk egymással, ill. az idei találkozóra gondolják át, hátha vita- és beszélgetésindító lehet! Remélhetőleg vannak működő, pozitív példák, amelyekből mások is ötletet meríthetnek.

A Várkerület, avagy város a városban

Sopronba költözésem előtt is jól emlékeztem a Várkerületre, amely arculatával megragadott, hangulatával pedig egyenesen megbabonázott, különösebb túlzások nélkül. Az egykori várat és várost körülölelő út magába öleli a régi Sopron hangulatát, megőrizve esetenként a történelem sötétebb időszakainak nyomait is (pl. háborús bombatalálat miatt leomlott falmaradvány, a helyi gettó).

Noha a szocreál építkezés itt is felütötte a fejét (van, ahol a második világháborúnak köszönhetően kényszerűségből), a „Várker” által nyújtott kép mégis egységes. És soproni viszonylatban a története nem is nyúlik vissza túl régre, csupán Mária Terézia idejére...

A magyar királynő volt az, aki a várfal melletti időszakos vásárok árusai mintegy unszolásának eleget téve megengedte a számukra, hogy ne kelljen néhány havonta újra visszajönniük Sopronba, hanem ott letelepedhetnek, maradhatnak. Sopron e tekintetben is pezsgő életet élt, és az itteni árusítás minden bizonnyal komoly presztízzsel és biztos egzisztenciával járt. A

városi kereskedelem életére pedig finoman szólva is komoly katalizátorként hatott.

A kis üzletek sorra váltották egymást, de azért az említett arculat a XIX. században szépen egységesedett. 1900-ban megjelent a villamos is a város életében, így van, aki a megálló takarásában, mégis pont a könnyebb megközelíthetőség miatt több vevőt remélve végezhetette tevékenységét.

Több szálló, kávéház, és az elmaradhatatlan piactér a Tűztoronyhoz vezető Előkapunál – mind-mind ismérvei voltak ennek a bővülő városnak. Voltak azonban markánsabban változó részek is, amelyek közül a legismertebb a Várkerület egyik végében található, Széchenyi téri Domonkos templom közvetlen környezete.

A képen, a templom baloldalán még lakóház látható, amelyet a második világháború „temetett maga alá”. Más miatt is érdekes azonban a lap. A bélyegzők tanúbizonysága szerint 1921. október 28-án postázták – 1,5 hónappal a népszavazást megelőzően (az író németül üdvözölte németországi ismerőst, tehát a lapnak ténylegesen nem sok köze van a népszavazáshoz).

S noha maga a fotó néhány évvel korábbi, a közép tájt fellelhető zászlóval akaratlanul is összefüggést kereshetünk. Ami viszont már tény, hogy 1923-ig járt Sopronban villamos, amelynek a sín párja és pályája jól kivehető.

A vásárok, azok közege kisebb-nagyobb formában, de folyamatosan a Várkerület életének részesei maradtak, üzletsorok ide vagy oda. Az 1945 utáni időszak városvezetése viszont némileg másképp

tekintett ezen útszakaszra, és idővel a hagyományos kipakolásnak nem hagyott itt túl nagy teret.

Az üzletek világa úm. érintetlen maradt, és a temérdek, ezekről készített fotónak, lapnak, köszönhetően ez egy meglehetősen jól dokumentált része maradt a hazai kiskereskedelemnek.

Néhány éve azonban a helyi városvezetés úgy döntött, a korábban jól bevált helyszínt visszaengedi az embereknek, és a parkolók stb. felszámolásra kerültek, újraburkolták a teljes szakaszt, s a Fő térről, a Tűztorony lába mellől a legtöbb tömegrendezvényt, karácsonyi vásárt kiköltöztették az egykori vásárok fő helyszínére.

A Hátsókapu és a Pannónia Szálló környéke a burkolatot leszámítva, épületek tekintetében

legalábbis kevesebbet változott az elmúlt évtizedekben.

Ezzel együtt az üzletek tulajai ugyanúgy egymásnak adják a kulcsot, a logók cserélődnek, de a Várkerület marad az, ami volt: a régi Sopron öre.

PAPP MIKLÓS

A gyűjtő

Beszélgetés Szántó Andrással a gyűjtőszemvendélyről

1 Először kérem, mondj magadról pár szót: mikor születtél, hol éltél, hová jártál iskolába, mivel foglalkoztál stb.

Sajnos nagyon régen születtem – 1947.10.04. Pécs és egészen 1956-ig ott laktunk. 57-ben papám Budapestre került, azóta itt élek (akkor a szülők elváltak). A Bánki Technikumba jártam, később ott estin végeztem a Főiskolát is. De mindig a reklám, marketing érdekelt jobban. Ezért betanított munkásként kirakatrendező lettem, hogy

felvegyenek a szakiskolákba. Kb. 1980-tól dolgoztam a szakmában a Kiváló Áruk Fórumánál, majd tanácsadóként stb. Kb. 20 éve személyiség- és szervezetfejlesztéssel foglalkozom, tréningeket tartok és személyes coaching munkákat végzek.

2. Mikor és hogyan kezdődött érdeklődésed a vendéglátás története és a képeslapok iránt? Melyik volt előbb?

Nagyon régen kezdődött! Mindig érdekelt az emberek személyes története és az, ami a hivatalos történelem mögött volt (a háborúkat, királygyilkosságokat, politikai történelmet mindig utáltam). A háttér pedig a terített asztalok, a rokoni-baráti társaságok körül zajlott – ezért kezdett érdekelni a gasztronómia története.

3. Mit gyűjtesz? Milyen témákat? Időben és térben: mely városokat? Csak magyar, 45 előtti lapok érdekelnek vagy külföldi is? Esetleg a teljesen új kiadású lapokat is megveszed?

Tehát ezért gyűjtöm a gasztronómia történetét főleg képeslapokon, de van egy régi metszetgyűjteményem is a témában, kb. 2000 lap (1493-tól a 19. század végéig; ebből megjelent könyvem 2007-ben Eleink örömei címmel). A képeslapokban minden érdekelt, de anyagi okokból a vidéki és a külföldi lapokat el kellett adnom (kevés érdekesség maradt belőlük) – de a

gyűjtemény döntően Budapest és környéke tematikájú.

Időben a kezdetektől napjainkig terjed.

Másik fontos témám a fotó- és képeslap története, ebben is a Vorlaufer (Előfutár) lapoktól a modern kiállítási stb. képeslapokig.

4. Mekkora a gyűjteményed: 45 előtti lapokból és 45 utáni lapokból?

Most a gyűjteményem kb. 45 ezer lap, fogalmam sincs, hogy ebből mennyi a 45 előtti-utáni. Ezt egyébként is erőltetett határnak tartom, mert egy 1946-os képeslap egy belvárosi vegetárius étteremről sokkal ritkább és értékesebb, mint a Gundel étterem 1900-as lapjai.

5. Miért szereted a képeslapokat?

Azért szerettem bele a képeslapokba, mert rájöttem, hogy sokkal több konkrét dokumentumot találok bennük, mint más forrásokban. Sok olyasmiről is készült képeslap, ami sem újságcikként, sem máshol nem ismerhető meg – esetleg csak az érintett családok hagyatékaiban.

6. Hogyan fejlődött a gyűjteményed? Hogyan szereztél lapokat: pl. vétel, csere útján, vagy kaptad őket?

Nagyon érdekesen kezdődött, mert akkoriban (1970-es évek) még sokszor került elő régi album tele lapokkal, és az antikváriumok is akkor kezdtek ezzel foglalkozni. Persze elég pénzem sosem volt arra, hogy mindent megvegyek (sok nagy gyűjtemény abból lett, hogy pénzes emberek mindent meg tudtak szerezni).

A cserét is nagyon szerettem, a német AK Journalban sok hirdetés volt, onnan kezdtem

kapcsolatokat építeni. Magyarországon is így kezdődött, de akkoriban a Fehérvári úti Kultúrházban vasárnap délelőttöként sok gyűjtő is előkerült, akikkel elkezdtünk csereberélni. Sajnos mára ez nagyon elszorvadt, mindenki csak üzletelni és nyereszkeskedni akar, alig ismerek komoly gyűjtőt. Másrészt a gyűjtőknek nincs annyi pénzük, hogy tartalékokat képezzenek csereanyagként. Harmadsorban a klubokat is megszállták a hiénák, és egy Jakab Gyula és családja mellett semmilyen jó lapot nem lehet megszerezni – mindenütt előbb ott vannak, mint én.

Egy biztos – soha semmilyen lapot nem kaptam ajándékba, amiből kinőhetett volna a gyűjtemény.

7.Jársz börzére? Sok gyűjtő van, akivel tudsz cserélni, vagy aki hasonló módon érdeklődik a vendéglátás története / emlékei iránt?

Hát ezt részben az előzőnél megválaszoltam – de minden lehetséges börzére elmegyek. 10-12 éve még Bécsbe is jártam mindig, de ott is ma már learatják a magyar nepperek a piacot, és az osztrák gyűjtők is kiöregsznek, abbahagyják stb. A fiatalok pedig úgy, mint itthon – csak pénzt gyűjtenek, lapot alig.

Remélem, Neked sokkal jobbak a tapasztalataid! Egyébként, ha speciális gyűjtő akad, szívesen odaadom az őt érdeklő lapjaimat, mert biztosan jobb helyen van náluk. (Pl. Szentendre, Pápa – Ürmös Lórándnak, magyar grafika Bedő Józsinak, Szombathely és militária a Gyurinak Bajról stb.)

8.Van-e még olyan lap, ami nincs meg, vagy nagyon szeretnéd a gyűjteményedbe?

Rengeteg olyan lap létezik, ami még nincs meg és kellene! Épp nemrég volt itt Bonnból egy gyűjtő barátom, akit kértem, hogy hozza el a Budapest vendéglátós lapjait. Hozott 112-t, ebből kb. 20 olyan, amit sohase láttam! Beszkenneltem, legalább a kép legyen meg.

9.Mi alapján csoportosítod a lapjaidat? Számít a kiadó? Vagy időrend, kerületek, városok, témák, egyéb szempontok szerint csoportosítod őket?

Kiadókkal nem nagyon foglalkozom, mert a vendéglőről, és az engem még nagyon izgató üzletekről általában a tulajdonosok készítettek reklámból képeslapokat, (ált. 50-100 példányban). A

nagy kiadókat is sokan gyűjtik, pl. a Ganz lapokat Földváry Anti (vele is cserélgetek!), a Stengel repro sorozatait a bonni barátom, (így is ismertem meg 35 évvel ezelőtt) stb.

A rendezés fő elve Pest és Buda, azon belül külön a vendéglők, kávéházak, szállodák, ezeken belül a nevek szerinti ABC. Kerületenként is csoportosítom – a Bp. Belváros kiemelt terület, mert ott laktunk (az Egyetem térnél a családom összesen 40 évig) és abból a környékből minden érdekel! Csináltattam egy fiókos szekrényt ezeknek, amiben minden elfér jelző cédulákkal, hogy mindent megtaláljak. Azért előfordul 4-5 óras keresés is...

10.Rendeztél-e kiállítást a lapjaidból vagy valamilyen könyvben megjelentek-e már a lapok vagy az írásaid?

Sok kiállításon részt vettem már, ahová meghívtak, pl. gasztronómia témában (lapok + könyvek + metszetek stb.) a váci könyvtárban, vagy a képeslap kiállítás 100 éves jubileumi kiállításán az Iparművészeti Múzeumban stb. Ha megkeresnek készülő könyvek szerzői, természetesen adok képeket illusztrációként a könyvéhez – ilyen már nagyon sok volt.

11. Mikor és miért kezdte a blogírást? Hogy tetszik ez a műfaj? Mik a visszajelzések?

Ez év elején kezdtem a blogot barátom rugdosására, mert nagyon sok mindent szeretnék megírni és közzétenni annak ellenére, hogy a Budapest újságban 5-6 éve rendszeresen jelennek meg cikkeim. De oda nem minden kell, pl. a magyar emigránsokról 3 részben írtam a blogon, már régóta terveztem. Így olvasták ezt Kanadától Ausztráliáig sokan, akikkel különben sohasem találkoztam volna (most sem tudom kicsodák, csak látom a forrásokat).

A visszajelzések érdeklődők, vagy „hozzátevők” – ezekért hálás vagyok. Persze mindig akad vadbarom is, aki politizál, vagy csak köpköd – ezekre tilos reagálni.

12. Mi alapján választod ki a témákat, amikről írsz?

Az érdekes képeslapok izgatnak fel, amikről persze tudok egyéb információkat is gyűjteni.

13. Mely témák a legerősebbek a gyűjteményedben? Mely lapokra vagy a legbüszkébb? illetve melyek a legritkábbak?

A legerősebb, és szívemhez legközelebb álló része a gyűjteménynek a Budapest vendéglátása (kb. 5000 db) és ebbe nagyon sok minden belefér. Különleges darabok például a legutóbbi posztomban (a blogon) Gálfi János barátomról készült képek és a Gulyás Party. Még a lánya, Anikó is gratulált és nagyon sokan hozzászóltak!!

Tehát a fotók is beletartoznak a gyűjtésbe (lehetőleg képeslap méretűek, hogy tudjam tárolni a fiókokban). Különleges lapok? Rengeteg létezik, nekem kevés van, de nagyon szeretem őket. Az egyik a Continentál szálloda (Dohány utcában volt a Hungária fürdővel) csőposta központja, ezt soha, sehol másutt nem láttam, még könyvekben sem tudnak ilyen képet mutatni. De persze vannak más érdekességek is, pl. Seres Rezső híres zenész saját maga által írt, dedikált képeslapja. Vagy a Ritz hotel szakácsról készült fotó.

KÖNNYŰ NYÁRI SPORT - NÉHÁNY KORSÓ SÖRREL... JÁTÉK ÉS SPORT A VENDÉGLŐKBEN, KUGLIZÓKKAL

2017. augusztus 11. - Válaszok

A blogomba írt cikkeknel igyekszem felhasználni, bemutatni őket.

13+ 1. Mik a tervek a jövőre?

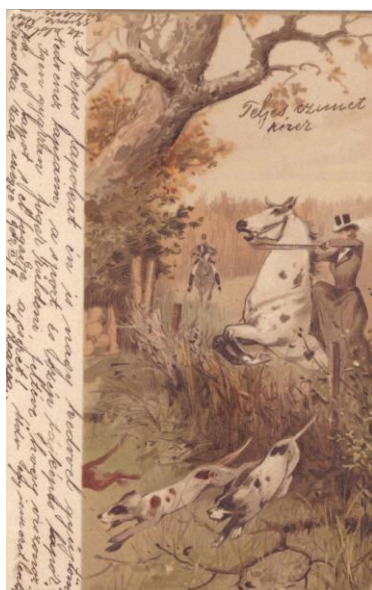
Rengeteg tervem van, dobozokban gyűjtöttem a témákat, most készülök a 18. kerület (itt lakom most) egy érdekes részéről és a vendéglátásáról írni (pl. arról, milyen szőlők és szüretetek voltak Ferihegyen a repülőtér előtt).

HORVÁTH ZOLTÁN

Egy képes levelezőlap a képeslevelezőlap-gyűjtés hőskorából

A képes levelezőlapokon nemcsak a képi ábrázolások, hanem a lapokra írt mondanivalók is érdekelnek, kiváltképpen, ha az üzenet vadászattal, vagy a képeslapgyűjtéssel kapcsolatos. Jelen esetben a bemutatott képeslap mondanivalója az utóbbihoz kapcsolódik.

A XIX. század utolsó éveiben sorra alakultak meg a képeslapgyűjtő egyesületek, klubok Európában. Hazánkban elsőként Klökner József nevéhez fűződik az 1899-ben megalakult képeslapklub a „Hungária”

Képeslap Gyűjtő-egyesület. Ebbe a miliőbe illeszkedik bele ez a röviden és tömören megírt lap is, melyben egy képeslapgyűjtő egy másik gyűjtővel történő kapcsolatfelvételét olvashatjuk (eredeti helyesírás szerint közölve):

„A képeslapokat én is nagy kedvvel gyűjtöm. Kedvenc lapjaim a sport és a szép tájképes

lapok. Igen gyakran fogok küldeni, feltéve, hogy viszonzozza a lapot s el fogadja a cserét! Üdv egy ismeretlentől. Tapolcza Zala megye 1902 XI 9. L. Zsazsa. Az alól írt címre kérek küldeni. Teljes címet kérek.” A címzett „Ngs. K. Tibor úrnak Bpsten IV. k. Havas u. 6 sz.” A képes levelezőlapon Tapolcza, 1902. november 9. indulási és Budapest, 1902. november 10. érkezési bélyeg.

A képeslap egy falkavadászat részletét mutatja be. Hosszú-címzésű, színes, litografált képes levelezőlap. Tapolczán, 1902. november 09-én adták fel és Budapestre Nagyságos K. Tibor úrnak címezték a IV. ker. Havas utca 6. szám alá.

SALI ISTVÁN

SZERENCSére digitalizálunk

A szerencsi Zempléni Múzeum képeslap-gyűjteményének egy jelentékeny részét – folyamatosan törekedve a teljességre – dolgozta és dolgozza fel az Arcanum kiadó, és bocsátja együtt az a nagyközönség rendelkezésére.

Vannak egyes tematikus e-kiadványok is (mint pl. budapesti képeslapok, de nagyon vaskos történelmi stb. munkákat, ritka kiadványokat is pbublikálnak), amelyeket különálló DVD-n vásárolhatunk meg, azonban a digitális kópiák egy jókora része egyszerű keresés útján is a rendelkezésünkre tud állni, és ehhez semmi másra nincs szükségünk, mint számítógép elé ülni, és a honlapjukon különböző keresőszavakra keresni:

<https://gallery.hungaricana.hu/hu/SzerencsKepeslap/>

Aki tehát személyesen nem tud vagy nem szeretne egy téma felkutatása kapcsán Szerencsre utazni, de az internet előtt szánna időt arra, hogy számára kedves települések, motívumok után nézzen, annak remek lehetőség ez, mely „kínálat” évről évre bővülni látszik, így idővel akár ugyanarra a kifejezésre keresni is indokolt lehet.

Rendezvények – kiállítások

Az egyesület idei, éves közgyűléssel egybekötött képeslap-kiállításán (jún. 13-14., Szombathely, Herényiek Háza) a következő tagjaink állítanak ki a Berzsényi Dániel Városi Könyvtárban, az alábbi témákban:

Forgó Mariann, Kecskemét: *Kecskemét Katona József és Kodály Zoltán városa*

Gradt Ferdinánd, Németország: *A Duna Zwellétől Mündungig*

Gulyásné Raksányi Olga, Nagykanizsa: *Mátyás király*

Juhász Árpád, Hegyfalva: *Győr-Sopron megye települései*

Nagyné Horváth Eszter, Tatabánya: *Szívünk hungaricumai*

Novák Mihály, Budapest: *Az én hazám*

Sasvári Tiborné, Budapest: *Jókai Mór élete*

Sárosi István, Budapest: *„Közelmúlt építésze” Ferdinánd Gradt, Németország: „A Duna Zwellétől Mündungig”*

Sebestyén Imre, Kecskemét: *Magyarország búcsújáró és kegyhelyei*

Steiner Józsefné, Nagyatád: *A Zrínyi család*

Szabó József, Lábod: *Az Ermitázs kincsei*

A kiállítást 14-én 9:30-kor Nick Ferenc, a Magyar Kultúra lovagja alapítója nyitja meg, és egészen augusztus 2-áig tekinthető meg mindazok számára, akik nem tudtak jelen lenni.

Vándorkiállítás nyílt az Üllői útról *Üllői út, ami összeköt* címmel, a Ferencvárosi Helytörténeti Gyűjtemény, a Kispesti Helytörténeti Gyűjtemény és a Tomory Lajos Múzeum közös

helytörténeti tárlata Budapest leghosszabb sugárútjáról a Ferencvárosi Helytörténeti Gyűjteményben. Júniustól Kispesten, a Nagy Balogh János Kiállítóteremben tekinthető meg, egészen szeptember 15-ig.

Rendezvények – kiállítások

Július 13-án már 13 órától várja az egyesület a tagokat és minden kedves érdeklődőt a Herényiek Házában az idei éves országos találkozóra. 17 órától Dr. Nagy Attila diavetítéssel egybekötött előadása látható-hallható, *Képhibák és hibás képeslapok* címmel. Ezt követően Horváth Zoltán előadása hallgatható meg a képeslapok, képeslapkiadások jelenéről és jövőjéről. 14-én, a kiállításmegnyitót követően a Herényiek Házában újból cserebere, 14:30-tól ugyanitt közgyűlés és tombola a fix programpontok.

–

Augusztus 25-én Budapesten, a MABÉOSZ székházban kerül megrendezésre a XX. Nemzetközi Filatéliai és Numizmatikai Találkozó, amely a képeslapgyűjtők részéről is minden évben nagy érdeklődésre tart számot (nyitás: hivatalosan 9-től).

–

Szeptember 2-án nyitja meg a sort Zalaegerszeg a nagyobb vidéki börzék helyszínének tekintetében, a Keresztúry Dezső Városi Művelődési Központban (tervezett nyitva tartás: 8-12).

Az őszi börzékig is tartalmas nyarat és jó pihenést kívánunk minden kedves gyűjtőtársnak!

Felelős kiadó: Kőszegfalviné Pajor Klára elnök MKL
Szerkesztette: Kőszegfalviné Pajor Klára és Papp Miklós
9700 Szombathely, Pf. 233. mobil: 20/2865806
email: pajor.klara@gmail.com
honlap: www.kepeslapgyujto.hu